

Egyháztörténelmi adatok.

X.

A szökefalvi ekklezsia történetéhez.

„Mü Hallerkői Haller János az én kegyelmes uramnak eo Nagyságának egyik Tanácsa Torda Vármegjének Fő Ispánja. Ozdolai Kun István, Küküllő Vármegjének Fő Ispánja, és az én kegyelmes uramnak Mlgs. Táblájának hütös Assessora; Csegezi Thamás Aranyas Széknek Fő Kapitánnya, Medgyesi Seraphim Bálint azon városnak hites Notariussa, az mü kegyelmes urunktól eo Nagyságától az ide aláb meg irt dolognak el igazítására rendeltetett Comissariusok: Midön elmentünk volna Küküllő Vármegjében Szökefalvára az mü kegyelmes Urunk eo Nsga kglm poroncsolatjának tartása szerént igen szorgalmatosan megh visgáltuk Szökefalvának minden lakosit és mind két religion levöknek Controversiában forgó dolgokat, számokat numeralván az Nemes Országnak az ilyen dolgokról irott Articulusa szerént ugj Comperialtatott mü előttünk, hogj az Ortodoxa Religion levő Atjafiak aequali numero lévén az Unitarius Atjafiakkal, az Templom és Parochialis proventns, marada az eddig való usus szerént az Unitaria Religion levő Atjafiaknak. Melljeknek bizonságára adtuk egy mü kezünk írása alatt költ pecsétes levelünket. Datum in praedicto Possessione Szökefalva“.

Ao. 1669. die 23. mensis Aug.

Haller János m. p.

(P. H.)

Osdolai Kun István m. p.

(P. H.)

Ezen fejedelmileg kiküldött bizottságban ugy látszik mind a négy recepta religio képviselve van. Feltünő azonban, hogy ezen okmányt csak a két elől nevezett bizottsági tag írja alá!

Egy más helyen erre vonatkozólag még a következő feljegyzést találtam:

Observandum pro Eccla Szökefalviensi „Ao. 1671. Az Reformatus Atjafiak Commisariusokat kérvén az üdöbeli Fejedelemtől Apafi Mihály Urunktól, az mü ott való kő Templumunk nekünk

hagjatic és nekik más építetvén, rendeltetik, hogy az Reformatu-soknak földelit, s azoknak termésinek 15-tait az ő Papjok perci-pialja, az Unitariusokét penig az Unitarius Pastor, az kinek az de-cimaquintan kívül igér az Eccla annuanti két köböl buzának el-szántását és elvetését“.

A kérdésben forgó templom ez idő szerént a róm. katholi-kusoké; kiknek részére a 18-ik század elején Almási Gergely Mi-hály püspöksége alatt foglaltatott el; ugyanekkor minden parochia-lis épületek, és az unitárius egyház minden vagyona elvétetett. Még a papság azon jövedelmét is elvették, melyet Kissárosi Sárosi János itélőmester saját szerzeményéből átok terhe alatt hagyott — kizárólag minden más felekezetet — az unitárius papság részére. Azon idők igazságszolgáltatásának jellemzésére álljon itt Sárosi Já-nos collationalissa is, a mint következik :

„Én Kús-Sárosi Sárosi János megemlékeztvén mindeneknek előtte az én Istenemnek gyermekségemtől fogván velem közlött sok jótéteményéről, azok között arról az áldásáról, melljel engemet ez helyben megáldott, holot midőn nekem ez helyben egy talpalat-ni földöm sem löt volna, ingjen irgalmából nekem arra erőt s al-kalmatosságot szolgáltatot, hogj ez helyben keresetemet ennjére szaporithattam. Mely én Istenemnek velem közlöt sok irgalmassá-gírói való háládásim, hogj jövendő üdőben is emlékezetben marad-hassanak szent nevének dicsőségére, illjen háládatossághomat aka-rom erről örök emlékezetben fenn hadni. Mivel a memoria homi-num ezen határon levő minden legumináknak tizenötödét az Pap szabadon magának vehesse, én is aszt nem denegaltam. De hogy ennekutánna nem tizenötödét, hanem tizedet vehessen, hajlot aka-ratom arra. Meljre nézve vigore praesentiam (mivel itt való min-den birodalmom magam aquisitumom és libera dispositiom rajta) az én Istenemnek nevének tiszteletire vigyáztván mindenek felett, ez mellett megtekintvén aszt is, hogy az mostan itt lakó Tiszte-letes Szentmártoni János uram (ki is már nyolcz esztendői forgá-sa alatt Papi hivatalban ez helyben kedvem szerint szolgált) hű-séges forgolodásának jutalmát vehesse és mind ő kglme, mind pe-dig eo klme után ez helyben következő Papok magok táplálá-sára és ruházására alkalmasabbak lehessenek, ez szőkefalvi ha-tárban levő mindeddig aquirált és ezután aquirálandó földeimnek tizedét (akarmi névvel nevezendő leguminákkal legienek azok be-vette) magam szabad jó akaratomból in perpetuum az fen megirt

Unitaria Religion levő Templomhoz és ahoz való Parochiákhoz adom, legalom és conferalom, örökösön pedig meghihatalanul, ugj hogj mind életemben, s mind holtom után ez megirt Parochiaban lakó Papok ezen földekből való tizedet szabadosan kivehessék és magok hasznokra, ususokra fordithassák. Ennek felette azon Parochiához két darab kaszálót is conferalok, melljeket eddig minden esztendőben oda attam, és az Papok éltek, ugj mint az felső fordulóban az Babosvölgy végiben az alsó láb szénafü szélljiben egy más mellett két parlag, mind két felől Elekesi ur vicinitassa, az alsó fordulóban az Rapoban való parlagomat, vicinussa egyfelől Piros Görgj, másfelől az rája jövő földek lábja. Ezeket is az tizeddel egjütt, azon fenn megirt Templomhoz és Parochiához örökösön adom, legalom és conferalom. Ezen fenn specificalt collatiomnak megállására magamot obligalom, és hogj maradékim és legatariusim, vagy akar mi uton módon következő successorim (akar melljik Religion levők legjenek is) kötelesek legjenek sub amissione universorum bonorum a me aequisitorum et in ipsos devolutorum ez collatiomat megállani s ezen én levelemnek szigorával, mind azok, valakiket ezen dolog fog concernalni, szabadosan ezen collatiomat kikereshessék, kivehessék, birhassák, usualhassák, és ez ellen resistálókat exequaltathassák. De mindenek felett, valaki ezen dispositiomat igj értvén, ez ellen cselekednék, s az én collatiomat maga usussára forditaná, és a ki azzal csak connivealna is, átkozott legjen mind emberek s mind Isten előtt, s az élőknek könyvéből neve kitoröltessék. Mely ez szerént való dispositiomnak és collatiomnak erősségére attam ez kezem írását subscriptiom és szokott pecsétem alatt pro futura cautela. Datum in Szókefalva die 15. Jan. 1683.

Idem qui supra.

(P. H.) Johannes Sárosi de Kús-Sáros

A hagyományt tevő birtoka ez idő szerint ismét unitárius birtokosé (mlgs. Paget János uré). S fájdalom, hogy mégis a róm. kath. parochiának kénytelen fizetni a dús jövedelmet, holott ezen collationalisnál fogva, még ha más felekezetű lenne is a birtokos, az unitárius papságnak lenne köteles fizetni. Ez is egy adat, a mi elnyomásunkra oly sokszor érzékenyen alkalmazott igaztalan igazságszolgáltatásról!

Közli
Rédiger Árpád.